

van het voorstel niet ken en trouwens, wanneer ik het wel kende, het toch niet zou kunnen beoordeelen. Wat ik schrijf, is dan ook enkel naar aanleiding van wat ik er over heb opgevangen en wat ik er van heb aangevoeld.

En dan heeft zich een angst van mij meester gemaakt, die mij drijft tot spreken.

Naar stand, opvoeding, opleiding en positie in de Maatschappij moet ik tot de z.g. intellectueelen worden gerekend en ik heb de vrees, dat het voor ons intellectueelen niets dan kwaads zal brengen.

Ik en enkelen van ons zullen tot het geloof in Jezus Christus zijn gekomen.

En wij willen dat ook voor de menschen belijden. We hebben ons toen weer naar de Groote Kerk toegekeerd en hebben er ons weer thuis gevoeld. Wij hebben in onze Kerk allerlei stroomingen gezien en hebben alle deze gerespecteerd en er ons over verheugd, dat er voor alle deze plaats was. En nu is het voor mij, alsof ineens een antithese in ons midden wordt geslingerd.

Alles siddert en springt uit elkaar.

De kerk wordt weer zuiver: zij zal weer beginnend zijn, zuiver Calvinistisch.

De zaak zal weer kloppen.

Hoe vreeselijk is dat in geloofszaken: dat kloppen. Want het klopt niet op zal nooit kloppen.

Dan moet men eerst het leven uitbannen en dan kan het kloppen.

Dan moet de liefde worden uitgebannen en dan kan het kloppen. Ik denk aan 1 Cor. 13: „Wanneer ik de liefde niet hadde...”

Zoo wordt dit in mijn oog: „Zuivere geboden en inzettingen maken en Christus, Die het Leven en de Liefde is, uitbannen.”

Het zal een zuivere, goed georganiseerde Kerk worden en er zal zeer in geijverd worden; het zal alles zijn... behalve de Kerk van Christus. Welke onheilen hieruit moeten voortkomen, is duidelijk.

Vele geloovige intellectueelen zullen zich in deze Kerk niet meer thuis gaan gevoelen en haar gaan verlaten.

Misschien kunnen zij zich zelf godsdienstig organiseren.

Maar welk een schade: intellectueelen en andere volksdeelen, die dicht bij elkander waren gebracht, ondanks hun maatschappelijke verschillen, zullen nu van elkander verwijderd worden.

Waar blijft onze vaderlandse kerk?

Zij zal er niet meer zijn.

Er zullen nu twee gereformeerde kerken naast elkaar staan.

Deze beiden zullen genoegzaam zijn in zich zelf. Maar de overblijvende rest zal zich een tehuis moeten zoeken.

Hoe jammer is dat alles.

En dat alles om de z.g. beginselvastheid, die m.i. in diepste wezen ongeloof en gebrek aan geest en liefde is.

We nemen dit stukje over, niet om daarmee instemming te betuigen met de gedachte alsof de bedoelde reorganisatie „zuiver calvinistisch” zou zijn en een tweede Gereformeerde Kerk zou produceren; want wanneer het ontwerp zou aanvaard zijn, heeft het Calvinisme er nog niets bij gewonnen. De bedoeling van ons citeeren is alleen maar, te wijzen op den laatsten volzin. Ook hier weer het verlangen naar het teruggeworpen worden in de onzekerheid.

Cultuurtaak en Gemeene Gratie.

In het laatste nummer van „Philosophia Reformata” is een artikel opgenomen van Dr G. Brillenburg Wurth over „Christelijke Kultuurbeschouwing”.

We nemen daaruit het volgende over:

En allereerst is hier met betrekking tot het vraagstuk, dat ons bezig houdt, dan wel van belang de belijdenis van God als den Schepper van hemel en aarde en van den mensch als geschapen naar Gods beeld.

Wij weten het wel, dat wij, met hierin ons uitgangspunt te nemen, van een zekere zijde ons het verwijt op den hals zullen halen, van weer te vervallen in het gevaar van een zoogen. scheppingsideologie.

Gaat het nu aan, zoo vraagt men dan, in den geest van een zekere „natuurlijke theologie”, over de schepping en de scheppingsordeningen te gaan speculeren, alsof er geen zonde en geen daarmee samenhangende openbaring van Gods verlossing in Christus bestond? Berooft men daarmee het Christendom niet van zijn Christelijk karakter en maakt men er niet een „natuurlijk menselijke wijsheid” van?

Ons antwoord luidt aldus: natuurlijk kennen wij God den Schepper niet buiten God als Verlosser in Christus, en natuurlijk weten wij van de Schepping niets af buiten het geloof in Gods bijzondere openbaring in Zijn Woord.

Maar door het geloof in die bijzondere openbaring Gods in Zijn Woord, waarvan Christus en Zijn verlossing het middelpunt is, gaat ons nu wel ter dege ook het licht op over Gods scheppingswerk. Gods verlossing blijkt het karakter te dragen van herschepping. Zoodat uit die herschepping ook de oorspronkelijke schepping in het rechte licht komt te staan en vanuit Christus, den tweeden Adam, ook de eerste Adam voor ons kenbaar wordt.

In de belijdenis van de schepping, zóó verstaan, ligt nu, wat hier direct van groot belang is, meteen opgesloten, dat het natuurlijke en dus ook de kultuur als zoodanig nooit zondig of slecht is. De manier, waarop in onzen tijd sommigen gewoon zijn over „de tegenwoordige wereld” alleen als het zondig te spreken, is allerminst Christelijk maar veel meer uiting van gnosticisme. Volgens de Schrift blijft deze wereld ondanks alles Gods wereld: „De aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid” (Psalm 24).

Maar vooral is hier van belang, dat de mensch geschapen werd naar Gods beeld. Hierin ligt nu ook positief zijn kultuur-roeping opgesloten.

God is de groote Kunstenaar, Die alle dingen werkt

door het Woord van Zijn kracht n niet alleen alles maakt, maar ook schoon maakt op Zijn tijd. En dus heeft nu ook de mensch de roeping, zooals het thans vaak wordt gezegd, het is zijn „ambt”, God daarin na te volgen en zijn God daarin te dienen.

Let wel, wij spreken hier geregeld van roeping. En wij doen dat met opzet. Voor velen is de kultuur steeds de sfeer, waar men al of niet van mag genieten, een terrein, dat men al of niet mag betreden, wat samenhangt met de in sommige kringen gebruikelijke opvatting, dat de kultuur behoort tot het zoogen. terrein van Gods gemeene gratie.

Terecht, meenen wij, is daar van meerdere zijden protest tegen aangeteekend. Stellig, in de leer van de gemeene gratie, zooals zij o.a. door KUYPER is ontwikkeld, hebben wij te doen met een geniale poging het Christendom te bevrijden van den geest van doopersche mijding. Maar op detail-punten vraagt ze een zekere correctie.

Vooreerst, de manier, waarop men soms de gemeene gratie voorstelt als een terrein, dat nog tusschen ons en de wereld gemeenschappelijk is, verdient stellige afkeuring. Er bestaat in dien zin geen neutraal terrein, zooals vooral KUYPER zelf toch wel steeds voldeende ons geleerd heeft.

Maar bovendien, de gemeene gratie is geen bepaald terrein, naast b.v. een terrein van Gods bijzondere genade. Beide, gemeene gratie en bijzondere genade zijn openbaringen van Gods goedertierenheid, waarvan Christus de wortel is. Maar zóó, dat beide nu een eigen doel hebben en het doel van gemeene gratie alleen is: nog de mogelijkheid te handhaven, dat deze wereld, ofschoon wereld in zonde, in stand blijft, opdat ze straks door Christus kan worden verlost. Van de kultuur te spreken als van iets, dat behooren zou tot het terrein der gemeene gratie, is dus onjuist. Wel kan men zeggen, dat, dank zij de gemeene gratie, evengoed als het voortbestaan der wereld, ook dat der kultuur mogelijk blijft.

Maar de gemeene gratie te maken tot het beginsel der kultuur, lijkt ons met SCHILDER en DE GRAAF gevaarlijk, vooral ook omdat de kultuur dan te veel gezien wordt onder het gezichtspunt van wat nog mag, in plaats van onder het gezichtspunt van wat moet, wat roeping is.

In plaats van vanuit de gemeene gratie moet over de kultuur dan ook veel meer gesproken worden vanuit de scheppingsroeping en dat, gelijk wij straks nader zien, zooals wij door de herschepping in Christus daarin hersteld zijn.

Daar hangt nu nog iets anders mee samen. Het geloof in de schepping beteekent maar niet het constateren van wat eens aan het begin was en daarmee uit. Dat zou weer kunnen worden een speculatieve scheppingsideologie. Maar wie zijn geloof in de schepping belijdt, zegt daarmee zichzelf ook scheppel te weten en te behooren tot de geschapen wereld.

Waarom is het van belang daaraan te herinneren? Wij anders zoo licht ons geloof in dat andere, waarover wij straks gaan spreken, onze verlossing in Christus, ons dat eerste zou doen vergeten.

Dat is b.v. de fout geweest van TOLSTOY en van vele enthousiaste secten in vroeger dagen en in onzen tijd. Voor die was het verlorene leven het een en het al, wat er toe leidde, dat men voor den Christen van geen kultuurroeping meer wilde weten. De Schrift daartegenover roept ons tot het einde toe in de herinnering, dat wij ook als verlost schepsel zijn en schepsel blijven en aan onze scheppingsroeping, ook in kultureel opzicht, ons niet mogen onttrekken.

Tot zoover Dr Wurth.

We zijn dankbaar, dat hij dit artikel geschreven heeft. Blijkbaar behoort Dr Wurth niet tot degenen, die het maar beter vinden zich „op de vlakke te houden”. Dat zijn de menschen, die altijd te laat komen in het zoeken van den vrede.

Transvaal en Palestina.

Dr H. Kaajan schrijft in „Utrechtsche Kerkbode”:

Het Joodsche volk is in verdrukking en lijdt. Dat moet ons pijn doen als Christenen. Aan den anderen kant is het waar, dat de Joden, temidden van Christenen levende, niet altijd hun plaats hebben begrepen. Dat zij een begaafd volk zijn en recht hebben op rust en vrede op de aarde is zeker. Het a.m.a.l. en op de Joden is weinig-Christelijk en vooral niet naar den Geest van Christus. Er is vrees onder de Joden en dat kunnen we verstaan. Ze zijn als een veldhoen op de bergen. Maar ook de Joden moeten zich herzien. Kuyper schreef indertijd over Liberalisten en Joden. Thans kunnen we schrijven over Socialistten, Communisten en Joden. Wijkoop is een Jood. In den trein noemde een groepje Joodsche heeren eens twee Nederlanders voortdurend: die Goojim (= heidenen). Waarom doet men dat? Toen Dr Levy, ook een Jood, Dr Kuyper in de Tweede Kamer hoorde, sprak hij in 's lands raadzaal: „Mijnheer de Voorzitter, als ik Dr Kuyper hoor, zou ik hem willen aanraden: „Ga naar Transvaal, daar past hij en Paul Kruger zal nog wel een goed baantje voor hem hebben.” Maar Dr Levy kwam van een „koude kermis”, thuis. Dr Kuyper, als altijd gevat en slagvaardig, zei tot Levy: „Mijnheer Levy, ga u naar Jeruzalem, daar hoort u. Mijn voorvaderen hebben hun bloed voor Neerlands vrijheid vergoten, daar was echter geen druppeltje Joodsch bloed bij.” Dat was dubbel en dwars verdiend.”

Aan Joden-hetse mogen wij niet doen. Brengen wij lever den Joden het Evangelie van Jezus Christus. Moge het Jodendom zijn Goel zien, den Messias-Koning, Jezus Christus en sterven aan de liefde van Christus.

We zijn dankbaar voor de laatste opmerkingen, die meteen bewijzen, dat tusschen het tyranniseeren der Joden enerzijds en zulk een herinnering, als Dr Kuyper hier deed, anderzijds, een groot verschil blijft bestaan.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Hornhuizen-Kloosterburen: Cand. J. M. van Krimpen, hulp-prediker te Deventer.

Oldebroek (vac. Ds J. Bosch): O. van Noort te Schoonrewoerd.

Aangenomen naar:

Baarn (2e pred. pl.): J. Bos te Rijssen.

Veere: Cand. J. W. Smitt, hulppred. te Oss.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Santpoort: Cand. D. Wijnbeek te Amsterdam.

Afscheid van:

Nieuwer Amstel: G. Lugtigheid. Tekst: Num. 23:21.

Intrede te:

Lunteren: J. de Lange. Tekst: Psalm 127:1 en 2.

Ds J. A. C. Rullmann benoemd tot docent te Djokja.

Tot docent aan de Theologische Opleidingsschool der Geref. Kerken te Djokjakarta is als opvolger van Dr J. H. Bavinck benoemd Ds J. A. C. Rullmann, miss. pred. te Poerwokerto, thans met verlof in Nederland. Ds Rullmann heeft deze benoeming aangenomen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Barendrecht: C. Smits te Sliedrecht.

Bedankt voor:

Zwaagwesteinde: D. Henstra te Haarlem-Noord.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Brunisse: J. D. Barth te Dordrecht.

Giessendam: M. Heikoop te Utrecht.

Hilversum: W. Hofman te Moercapele.

Bedankt voor:

Giessendam: M. Heikoop te Utrecht.

Ierseke: A. van Stuyvenberg te Benthuisen.

Middelhamnis-Herkingen-Ouddorp: H. Ligtenberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Eenrum: J. E. Kammeijer te Eekst.

Heemse (toez.): M. C. Groenewoud te Tjerkwerd.

Wijk bij Heusden: P. Bouw te Benschop.

Aangenomen naar:

Gaastmeer en Vijlhuizen (toez.): G. J. Bijlsma, cand. te Hengelo (O.).

Witmarsum: A. A. de Bruijn te Godlinze.

Bedankt voor:

Kesteren: J. J. Poot te Bunschoten.

Sluisdijk: E. R. O. Richard, cand. en hulppred. te Antwerpen.

Suawoude (toez.): C. Brouwer te Wilnis.

Ureterp-Siegerswoude: A. A. de Bruijn te Godlinze.

Afscheid van:

Suawoude: H. Schroten. Tekst: Jes. 40:11a.

Overleden:

J. J. v. d. Berg, pred. te Linschoten, 45 jaar.

THEOLOGISCHE SCHOOL TE KAMPEN

De inschrijving van nieuwe Studenten en de recensie zullen D.V. geschieden op Vrijdag 23 September a.s., des middags om twee uur.

Zij, die zich, op grond van een Diploma Eind-examen Gymnasium of Staatsexamen, willen laten inschrijven, worden op 23 September verwacht des morgens om tien uur in het gebouw der School.

Namens het College van Hoogleraren,

Dr. G. M. DEN HARTOGH, Secretaris.

BELIJDENIS-ATTESTATIES EN DOOPATTESTEN

In verband met van verschillende zijden geuite bezwaren over onvolledig ingevulde Attestaties, hebben wij de door ons uitgegeven modellen meer in overeenstemming gebracht met de gewenschte volledigheid. Kerkeraden zenden we gaarne op verzoek een exemplaar van dit nieuwe model toe.

OOSTERBAAN & LE COINTRE — GOES

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken” bestaat, die o.a. ook onze Kerken van advies dient bij orgelbouw, -restauratie of 't benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst”, het maandblad, door deze vereniging uitgegeven, bevattende verschillende leerzame artikelen betreffende kerkzang, orgelspel enz., bovendien van tijd tot tijd voorzien van een muziekbijlage?

ZOUDT U

dat blad ook niet willen lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U donateur (min. f 2.50 p. j.) of begunstiger (min. f 1.50 p. j.) van deze vereniging wordt.

Aanmelding en gratis proefnummers bij den Ien Secretaris: R. HUIZENGA, Bilderdijkstraan 79, Rijswijk (Z.-H.).

Mede
Rot
Dan
Ds
Kra
Sch
Rot
kam
Hilb
Cap

Alle
Prof.

INHOUD
de Schri
Buchma
geeft g
duren? I
parkeere
John B
een die
de histo
school.

Er wo
de ontw
terecht
van vori
ben me

Toch i
de oude
nemen.
bedreig
vraag: V
dezen tij
Hieroo
want de
slachten
De wach
bezielt d
dan de
gehuwde
leven di
aard on
heel and

Een a
houding
over ou
weten v
ingewort
heet da
wordt o
worden
als zij o
liederen
aangezie

In het
vermaan
vrouwen
in de g
leeraars
zieners

Stelt
laaggez
men hel
te Morg
zendelin
om da
te make
den doo
afmakere
mindere

Volger
ten noo
de waar
gende l
domsre
in rusth
tuurmen
Hoort
dan zijn
gen al e
behande
spoor w
te make
zijn, die
ceeren.
zijn, zer
conie. F